

สาขาความเจ็บปวดช่องปากใบหน้าและทันตนิทราเวช

(Orofacial Pain and Dental Sleep Medicine)

แขนงวิชาชีววิทยาช่องปาก คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

1. ชื่อโครงการ : โครงการอบรมระยะสั้น ประจำปี 2568 (ความเจ็บปวดช่องปากใบหน้าและทันตนิทราเวช)

2. หลักการและเหตุผล

ด้วยจำนวนประชากรผู้สูงอายุในประเทศไทยมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น และจากรายงานการคาดประมาณประชากรของประเทศไทยปี 2553- 2583 ประมาณว่า ในพื้นที่ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะเป็นภาคที่มีอัตราผู้สูงอายุสูงสุดในประเทศคือร้อยละ 22 และร้อยละ 20 ตามลำดับและในปี 2565 ประเทศไทยทั้งหมดจะเป็นสังคมสูงอายุอย่างสมบูรณ์ หรือหมายถึงสัดส่วนประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปสูงถึงร้อยละ 20 ก่อนที่ในปี 2576 ประเทศไทยจะเป็นสังคมสูงอายุระดับสุดยอด หรือมีสัดส่วนประชากรสูงอายุ 60 ปีขึ้นไปสูงถึงร้อยละ 28 การเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของประชากรสูงอายุนี้ ทำให้ทันตแพทย์มีโอกาสดูแลรักษาผู้ป่วยที่มีปัญหาโรคปวดเรื้อรังที่ช่องปากใบหน้า ได้เช่น ผู้ป่วยที่มีปัญหาปวดข้อต่อขากรรไกรจากโรคข้อต่อขากรรไกรอักเสบ หรือ เสื่อมร่วมกับการมีการสบฟันที่เปลี่ยนไป ปวดเส้นประสาทที่บริเวณใบหน้าและช่องปาก โรคแสบร้อนในช่องปากเรื้อรัง ซึ่งพบได้มากเฉพาะในกลุ่มผู้สูงอายุ และยังเป็นโรคเรื้อรังที่ผู้ป่วยบางรายอาจต้องรับประทานยาตลอดชีวิต ส่งผลกระทบต่อในด้านคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยและผู้ดูแลเป็นอย่างยิ่ง

นอกจากนี้ ในกลุ่มผู้สูงอายุ ยังพบความชุกของโรคการกรน และ โรคหยุดหายใจขณะหลับจากการอุดกั้น (obstructive sleep apnea :OSA) ที่เพิ่มมากขึ้น ซึ่งความชุกของโรคในประชากรไทย พบได้ที่ร้อยละ 15.4 ในเพศชายและร้อยละ 6.3 ในเพศหญิงตามลำดับ ซึ่งการรักษาที่มีประสิทธิภาพในปัจจุบันได้แก่ การใส่เครื่องมือในช่องปากเพื่อยื่นขากรรไกรล่างมาทางด้านหน้า (mandibular advancement device: MAD) ซึ่งทำให้ทันตแพทย์ มีบทบาทที่สำคัญในทีมสหสาขาวิชาที่ร่วมรักษาผู้ป่วย OSA

3. วัตถุประสงค์และเป้าหมาย

1. เพื่อให้ผู้อบรมมีความรู้เกี่ยวกับโรคปวดเรื้อรังที่ช่องปากใบหน้าที่พบบ่อยในผู้สูงอายุ เช่น trigeminal neuralgia, burning mouth syndrome, TMJ osteoarthritis เป็นต้น
2. เพื่อให้ผู้อบรมมีความรู้เกี่ยวกับกลุ่มโรคความผิดปกติที่เกิดจากการหลับที่พบบ่อยในผู้สูงอายุ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การนอนกัดฟัน การกรน และ โรคหยุดหายใจขณะหลับจากการอุดกั้น
3. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมอบรมสามารถวินิจฉัยดูแล และจัดการรอยโรคปวดเรื้อรังที่ช่องปากใบหน้านอนกัดฟัน การกรน และ โรคหยุดหายใจขณะหลับจากการอุดกั้น ได้

4. ผู้รับผิดชอบโครงการ

แขนงวิชาชีววิทยาช่องปาก คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

5. วัน เวลา และสถานที่ดำเนินการ

ระหว่างเดือนกรกฎาคม – กันยายน 2568 ณ คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

6. ค่าลงทะเบียน: ท่านละ 40,000. – บาท

7. รายชื่อวิทยากร

7.1 วิทยากรภายนอก

1. รศ.พญ.ณัฐฐา สายเสวย

7.2 วิทยากรภายใน

1. รองศาสตราจารย์ นายแพทย์อำนาจ กิจวรดี
2. รองศาสตราจารย์ ดร. นายแพทย์ภัทรุฒิ วัฒนศัพท์
3. รองศาสตราจารย์ ดร. ทันตแพทย์ ชีมาญ พलगูร จอร์นส
4. รองศาสตราจารย์ ดร. ทันตแพทย์ จรินทร์ ปังกรกิจ
5. รองศาสตราจารย์ ทันตแพทย์หญิง เพ็ญศรี โพธิ์ภักดี
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทันตแพทย์หญิง สุพรรณิการ์ เรืองศรี
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นายแพทย์ ทันตแพทย์ สุทิน จินาพรธรรม
8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ยอดชาย บุญประกอบ
9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์อภิชาติ โช้เงิน
10. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ แพทย์หญิง ฟ้างาม เจริญผล
11. อาจารย์ ดร.ทันตแพทย์หญิงสวิตา คิมสุขศรี
12. คุณโสภะพงศ์ รัตนสินทวีสุข
13. นางขมาภรณ์ นาใจดี
14. นางชนาธิป อันตรี
15. นางสมร แสงชัย
16. นางสาวจรรยารัตน์ ศรีประวัตติ
17. นางสาวลลิตตา ธนโชติศิริณ

8. กลุ่มเป้าหมาย

1. ทันตแพทย์ จำนวน 7 คน
 2. วิทยากร คณะทำงานและเจ้าหน้าที่ จำนวน 18 คน
- รวมทั้งสิ้น 25 คน

9. รูปแบบการจัด

จัดฝึกอบรมรูปแบบในสถานที่ ณ คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

9.1 การบรรยายและการสัมมนาบทความปัจจุบัน

ผู้เข้ารับการศึกษาฝึกอบรมจะได้ฟังการบรรยายและมีการสัมมนาบทความปัจจุบันในหัวข้อต่าง ๆ ที่จำเป็นในการรักษาผู้ป่วยโรคปวดเรื้อรังที่ช่องปากใบหน้า โรคการกรน นอนกััดฟันและ โรคหยุดหายใจขณะหลับจากการอุดกั้น เช่น

- Review of muscles of mastication, occlusion, cranial nerves and head/neck anatomy
- Review of common orofacial pain conditions in the elderly and management
- Review of snoring and OSA and management
- Review of bruxism and management
- Comprehensive assessment of chronic orofacial pain and OSA patients
- Psychosocial assessment of elderly chronic pain patients
- Comprehensive individualistic treatment plan
- Oral appliances for bruxism and orofacial pain patients (including digital dentistry)
- Oral appliances for OSA patient (including digital dentistry)
- Pharmacotherapy for Pain
- Botulinum toxin therapy for bruxism and pain
- Acupuncture and dry needling
- Laser therapy for pain
- Psychotherapy including cognitive behavioral therapy (CBT)
- Complementary and alternative therapy for pain
- Surgical intervention for orofacial pain and OSA
- Communication skills and doctor-patient relationship

9.2 การปฏิบัติงานคลินิก Orofacial Pain and Dental Sleep Medicine คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

9.2.1 การให้การรักษาผู้ป่วยโรคปวดเรื้อรังที่ช่องปากใบหน้า

- การตรวจ วินิจฉัย พยากรณ์โรคและการวางแผนการรักษาแบบเฉพาะบุคคล
- การให้การรักษาโดยการใส่ยา, oral appliance, ฝังเข็ม, botulinum toxin, psychotherapy และอื่น ๆ
- การประเมินผลการรักษา
- การนำเสนอแผนและผลการรักษา
- การสังเกตการณ์การรักษาในคลินิก orofacial pain และในห้องผ่าตัดดมยาสลบ

9.2.2 การให้การรักษาผู้ป่วยโรคการกรน นอนกััดฟันและ โรคหยุดหายใจขณะหลับจากการอุดกั้น

- การวางแผนการรักษาแบบเฉพาะบุคคล
- การให้การรักษาโดยใช้ oral appliance (MAD)

- การประเมินผลการรักษา
- การนำเสนอแผนและผลการรักษา
- การสังเกตการณ์การรักษาในคลินิก sleep medicine

10. วิธีดำเนินการ

1. จัดทำและขออนุมัติโครงการ
2. ประชาสัมพันธ์
3. จัดเตรียมสื่อ/สื่อสอนออนไลน์ประกอบการสอน อบรมและบรรยาย

12. การประเมินผลโครงการ

1. ประเมินผลจากแบบสอบถามที่ตอบโดยผู้เข้าร่วมอบรม ประเมินความพึงพอใจ รวมถึงข้อเสนอแนะ เพื่อนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงในครั้งต่อไป
2. ประเมินผลจากผู้บังคับบัญชาชั้นต้น ภายหลังจากที่สำเร็จการอบรมและเข้าปฏิบัติงานที่โรงพยาบาลต้นสังกัด

13. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทันตแพทย์สังกัดกระทรวงสาธารณสุขที่ผ่านการอบรมมีความรู้เกี่ยวกับโรคปวดเรื้อรังที่ช่องปาก ใบหน้าที่พบบ่อยในผู้สูงอายุ รวมถึงการนอนกัดฟัน การกรน และ โรคหยุดหายใจขณะหลับจากการอุดกั้น
2. ทันตแพทย์สังกัดกระทรวงสาธารณสุขที่ผ่านอบรมสามารถวินิจฉัยดูแล และจัดการโรคปวดเรื้อรังที่ช่องปาก ใบหน้าที่พบบ่อยในผู้สูงอายุ รวมถึงการนอนกัดฟัน การกรน และ โรคหยุดหายใจขณะหลับจากการอุดกั้นและสามารถทำงานร่วมกับบุคลากรทางการแพทย์เพื่อจัดการผู้ป่วยในกลุ่มดังกล่าวแบบองค์รวมได้